

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ІНТЕРНЕТ-СЕМІНАР ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У МІЖКУРСОВИЙ ПЕРІОД ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

А Проаналізовані та узагальнені теоретичні основи питань організації та проведення науково-практичних семінарів (Інтернет-семінарів) у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти, представлено досвід кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти щодо проведення подібних заходів.

Ключові слова: науково-практичний Інтернет-семінар; педагоги професійної школи; підвищення кваліфікації; вебінар; електронний ресурс

Постановка проблеми. В умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, переходу до ринкових відносин, динамічних змін на ринку праці, суспільство відчуває гостру потребу у конкурентоспроможних фахівцях з високим рівнем загальної і професійної культури. Це зумовлює зростання соціальних вимог до системи професійно-технічної освіти (ПТО), а тому вимагає подальшого вдосконалення всіх ланок підвищення кваліфікації педагогічних кадрів професійної школи, зокрема нових підходів до організації методичної роботи. Важливо сьогодні побудувати її так, щоб кожен педагог міг найповніше розкрити свої здібності і талант, набути навичок дослідницької діяльності, розвивати ініціативу та творчий пошук.

На нинішній день категорія педагогів із професійного навчання є однією з найбільш перевантажених соціально-професійних груп працюючих. У них нерідко не залишається часу і сил для того, щоб ознайомитись з новинками науково-педагогічної літератури, новітніми виробничими технологіями, передовим педагогічним досвідом, детально розібратися в ньому, тим більше, що впровадження нового завжди вимагає величезних додаткових витрат часу і зусиль.

Як показує практика, однією з важливих ділянок методичної роботи у системі ПТО є підготовка і проведення науково-практичних семінарів (конференцій), які у більшості установ профтехосвіти України поступово стають традиційними. Позитивне значення таких форм роботи полягає в тому, що вони сприяють підвищенню фахового рівня педагогів професійної школи, дають їм можливість глибше опанувати методи професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки учнів, отримати цінну інформацію з навчально-виробничих питань, обмінятися досвідом і налагодити корисні наукові контакти.

Аналіз попередніх публікацій. У ході аналізу нау-

ково-методичної літератури та практичного досвіду з'ясовано, що проблема організації та проведення науково-практичних семінарів (конференцій) у педагогічній теорії та практиці окремо майже не досліджувалась. Загальні теоретичні засади з основ планування і проведення подібних заходів частково представлено у звітних публікаціях методичних центрів як загальної середньої, так і професійно-технічної освіти України [1; 2]. Окремі визначення понять «науково-практичний семінар (Інтернет-семінар)» зустрічаються у публікаціях науковців Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (БІНПО) [3; 5].

Мета статті – проаналізувати та узагальнити теоретичні основи питань організації та проведення науково-практичних семінарів (Інтернет-семінарів) у системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів професійних навчальних закладів (ПНЗ), представити досвід кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін (МПО та СГД) БІНПО щодо проведення подібних заходів.

Виклад основного матеріалу. Науково-практичні семінари та конференції можуть бути міжнародними, всеукраїнськими, регіональними, міжгалузевими, міськими і в межах одного навчального закладу. Запорукою успіху науково-практичного семінару є детально розроблена програма і тематика виступів, своєчасне інформування зацікавлених організацій, установ та окремих науковців про її проведення. Тексти доповідей, повідомлень, виступів (а також відомості про автора), як правило, надсилаються заздалегідь до оргкомітету семінару, а на пленарних чи секційних засіданнях проходить їхнє заслуховування й обговорення.

Професійно-спрямовані науково-практичні семінари організовуються з урахуванням потреб педагогів професійної школи щодо ознайомлення з новітніми мето-

дичними та виробничими досягненнями науки і передового досвіду. Вони розраховані на глибоке вивчення актуальних і важливих проблем як у теоретичному, так і практичному плані. Під час семінарів можна проводити дискусії, диспути, ділові ігри, що сприяє набуттю педагогами ПНЗ досвіду творчої роботи.

Отже, *науково-практична конференція (семінар)* – це одна з форм методичної роботи у міжкурсовий період підвищення кваліфікації педагогів професійної школи, а також їх теоретичної та практичної підготовки на основі виявлення й узагальнення практичного педагогічного досвіду [5].

Тема конференції визначається заздалегідь (за 3–5 місяців). Тривалість її роботи – здебільшого – 1–2 дні. Основним підготовчим та організаційним органом конференції є оргкомітет, що формується із учених-фахівців, методистів, представників виробництва, педагогічних кадрів системи ПТО. Заслуховуються звіти керівників секцій, обговорюються й ухвалюються рекомендації конференції з даної проблеми.

Структура роботи науково-практичної конференції зазвичай така: *пленарне засідання*, на якому розглядаються основні питання даної проблеми. Із доповідями на пленарному засіданні виступають керівники органів освіти (міністр чи заступник міністра освіти, начальник відділу управління міністерства освіти, начальник управління освіти, завідувач відділом освіти, провідні науковці, вчені ВНЗ, педагоги-новатори, досвідчені викладачі професійно-теоретичної підготовки та майстри виробничого навчання); *робота в секціях*: планується 4–5 секцій з окремих напрямків вирішення даної проблеми. На секційних засіданнях педагогіки обмінюються досвідом роботи, спостерігають й обговорюють заняття з професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, вносять конкретні пропозиції щодо ефективного розв'язання обговорюваного питання.

На підсумковому пленарному засіданні заслуховують звіти керівників секцій, обговорюють і приймають рекомендації науково-практичної конференції з даної проблеми.

Цікавим є досвід науковців і педагогів-практиків Республіки Білорусь, які визначають науково-практичну конференцію як форму спільної діяльності вчених, педагогів та учнів. Головна її мета – узагальнення, ознайомлення та пропаганда кращого досвіду роботи, формування власної, дослідницької та науково-методичної позиції, навичок ведення, рекомендацій щодо вдосконалення даного напрямку діяльності педагогічного колективу, проведення експериментальної роботи з навчально-виробничої проблематики. Визначальними рисами конференції є: численний склад учасників; наявність учасників, запрошених з інших ПНЗ, вищих навчальних закладів, наукових установ; всебічне висвітлення проблеми. Практична частина конференції реалізується в секціях і складається з перегляду фрагментів навчальних занять «вживу», на відео, моделювання навчальних занять, демонстрації прийомів, методів, засобів, технологій навчання. Як правило, тематика науково-практичних конференцій визначається найактуальнішими професійно зорієнтованими проблемами та пов'язана з практичною діяльністю установи освіти [4].

У зв'язку з інтенсивним розвитком інформаційно-ко-

мунікаційних технологій на сьогоднішній день є змога проводити науково-практичні семінари у режимі онлайн – так звані Інтернет-семінари або вебінари. Це різновид веб-конференції, що проходить у режимі реального часу, зв'язок між учасниками якої підтримується за допомогою спеціального програмного забезпечення, що може бути встановлене на комп'ютері кожного учасника конференції, або за допомогою веб-сервісу. Нині існують як безкоштовні, так і платні сервіси (платформи) для проведення даного типу заходів. Щоб використовувати дані сервіси, достатньо перейти за відповідною URL-адресою.

Викладач, який проводить Інтернет-семінар (модератор), має можливість демонструвати слайдові презентації у форматі MS PowerPoint, організувати голосування та опитування, що дозволяє забезпечити взаємодію між учасниками вебінару та викладачем. Пусті слайди презентацій можуть слугувати своєрідною електронною дошкою для коментарів, на якій всі учасники вебінару мають змогу залишати будь-які примітки та коментарі щодо проблемних питань. Вебінари надають можливість організувати міні-чат у режимі реального часу та підтримують як групове (повідомлення можуть бачити всі учасники вебінару), так і приватне спілкування.

За наявності веб-камери, мікрофона та колонок може відбуватися відео- та аудіозв'язок між викладачем (модератором) та учасниками вебінару. Ведучий може надати право говорити будь-якому учаснику вебінару. Деякі сервіси надають можливість запису вебінару та розміщення його в мережі Інтернет для подальшого перегляду будь-яким користувачем мережі. Вебінари можуть бути корисні як для обговорення актуальних питань навчального-виробничого та науково-методичного характеру, так і, наприклад, для організації віртуальних засідань методичних об'єднань, що на сьогоднішній день активно впроваджується окремими навчально-методичними центрами ПТО (Чернігівський, Дніпропетровський, Полтавський). Функція запису вебінару може бути корисною у випадку відсутності на засіданні окремих членів колективу.

Багаторічний досвід проведення науково-практичних семінарів професійної спрямованості різних видів має кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін (МПО та СГД) БІНПО.

У 2012 р. кафедрою була створена перша постійно діюча Інтернет-конференція на платформі <http://heglnet.org> «Сучасний урок у професійній школі: здобутки та перспективи». Матеріали даної конференції були структуровані за розділами – професійно-теоретична та професійно-практична підготовка із зазначенням професії. Як показала практика, дана конференція була актуальною і користувалась популярністю в педагогічних колах, про що свідчить шкала відвідувань платформи у кількості понад 12000 за період з 2012 по 2014 роки.

У зв'язку з цим, кафедрою МПО та СГД було прийнято рішення продовжити роботу у заданому напрямку на базі БІНПО. У 2015/2016 роках було проведено два міжнародних Інтернет-семінари, у роботі яких брали участь педагоги Республіки Казахстан, Республіки Білорусь, Республіки Молдова, Німеччини, 24 областей України та м. Києва.

Мета семінарів – обговорення організаційно-мето-

дичних засад професійної підготовки фахівців за сучасними моделями навчання, підвищення інноваційних можливостей освітнього процесу в ПНЗ, визначення пріоритетів розвитку доступності, якості та ефективності професійної підготовки фахівців для автотранспортної галузі та ресторанного господарства.

На кафедрі МПО та СГД створено сайт <http://methodica.inf.ua>, на якому містяться матеріали Інтернет-семинарів професійної спрямованості:

«Інноваційні технології при підготовці фахівців автотранспортної галузі» – <http://methodica.inf.ua/index1.htm> (дата створення – квітень 2015 р.), кількість розміщених матеріалів – понад 100;

«Інноваційні технології при підготовці фахівців ресторанного господарства» – <http://methodica.inf.ua/index2.htm> (дата створення – квітень 2016 р.), кількість розміщених матеріалів – понад 170.

На сайті також є посилання на попередні заходи кафедри:

«Інноваційні технології при підготовці кваліфікованих робітників будівельної галузі» – <http://hegelnet.org/building> (листопад 2014 р.);

Електронні видання кафедри МПО та СГД – <http://methodica.inf.ua/ev.htm> (2017 р.).

Матеріали зазначених вище науково-практичних семінарів викладачі кафедри постійно використовують у процесі проведення занять на курсах підвищення кваліфікації з метою професіоналізації змістових модулів. Досвід роботи свідчить про те, що даний ресурс є ефективним для застосування при проведенні семінарських і практичних занять, а також у ході самостійної роботи слухачів. Посилання на електронний ресурс кафедри включені в електронні навчальні комплекси, що розроблені співробітниками кафедри для всіх категорій слухачів.

Кількість відвідувань семінару «Інноваційні технології при підготовці фахівців автотранспортної галузі» з квітня 2015 року – понад 1000.

Кількість відвідувань семінару «Інноваційні технології при підготовці фахівців ресторанного господарства» з квітня 2016 року – понад 1300. Перегляд сторінок електронного ресурсу біля 7000. За матеріалами даного науково-практичного семінару підготовлено збірник (обсяг – 360 с.), авторами якого є понад 70 учасників семінару.

Силаєва І. Є., Кулішов В. С. Научно-практический интернет-семинар как инновационная форма методической работы в межкурсовой период повышения квалификации педагогических кадров системы профессионально-технического образования.

А Проанализированы и обобщены теоретические основы вопросов организации и проведения научно-практических семинаров (Интернет-семинаров) в системе повышения квалификации педагогических работников профессионально-технического образования, представлен опыт кафедры методики профессионального образования и социально-гуманитарных дисциплин Белогорского института непрерывного профессионального образования о проведении подобных мероприятий.

Ключевые слова: научно-практический Интернет-семинар; педагоги профессиональной школы; повышение квалификации; вебинар; электронный ресурс

Silayeva I. Y., Kulishov V. S. Scientific and practical online-seminar as innovative form of methodical work in the period between the courses of certification training pedagogical staff the system of vocational education.

Б The theoretical foundations of the arranging and conducting scientific and practical seminars (online seminars) in the system of certification training of pedagogical employees of vocational education are analyzed and summarized in the article and the experience of department of methods of professional education and social and human sciences of Bilotserkivsky Institute of lifelong professional education as for conducting similar events is also represented.

Key words: scientific and practical online-seminar; teachers of vocational school; certification training; webinar; electronic resource

З урахуванням кількості слухачів, що застосовують електронний ресурс кафедри у процесі підвищення кваліфікації, аудиторія користувачів веб-семинарів є достатньо великою, а ефективність роботи – високою.

Кафедра МПО та СГД ставить за мету продовжити діяльність у даному напрямку і зосередитись на таких ключових позиціях:

– у жовтні-листопаді 2017 року провести Міжнародний науково-практичний Інтернет-семинар «Інноваційні технології при підготовці фахівців електрогазозварювальної галузі»;

– постійно працювати над розширенням географії учасників науково-практичних Інтернет-семинарів;

– залучати до участі у даних заходах провідних фахівців за галузевим спрямуванням, учених-методистів, представників регіональних НМЦ, педагогів-практиків;

– постійно поповнювати новими надходженнями діючі Інтернет-семинари;

– активізувати роботу на форумі щодо обговорення актуальних питань науково-методичного та навчально-виробничого характеру;

– популяризувати даного типу роботу у провідних наукових і фахових виданнях України і зарубіжжя.

Висновок. Отже, інтенсивний розвиток інформаційних технологій змінює сучасний світ, змінюються форми спілкування людей. Мережеві спільноти або об'єднання педагогів – це нова форма організації професійної діяльності в мережі. Основною метою даних спільнот є надання можливості самореалізації через спільну мережеву практичну діяльність, створення єдиного інформаційного педагогічного ресурсу та обмін досвідом.

Список використаних джерел

1. Гонголь, Н. В. Практичне керівництво з упровадження компетентісно орієнтованого підходу до організації методичної роботи в сучасному навчальному закладі / упор. Н. В. Гонголь. – Ярмолинці, 2010. – 44 с.
2. Інноваційні форми науково-методичної роботи із педагогічними працівниками / упор. Гладка Н. М. – Черкаси : Вид-во Черкаського обл. ін-ту післядипл. освіти пед. працівн., 2011. – 88 с.
3. Методика професійного навчання : метод. посіб. / І. Є. Силаєва, С. С. Шевчук, С. О. Заславська. – Донецьк : ІПО ІПН УМО, 2013. – 292 с.
4. Формы методической работы [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://sch94.minsk.edu.by/main.aspx?guid=74651>.
5. Шевчук, С. С. Традиції та інновації у діяльності методичної служби професійної школи : метод. посіб. / С. С. Шевчук – Донецьк : ІПОІПН УМО, 2011. – 120 с.

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 25.06.2017.